

IV. ФИЛОСТОРГИЙ

Филосторгий (*Φιλοστόργιος*) се родил в едно село в Кападокия, към 368 г. На двадесетгодишна възраст той пристигнал в Цариград, с намерение да се учи там. Не се знае, колко време той е прекарал във византийската столица, обаче е вероятно, че е пребивавал там няколко пъти и то доста продължително. Филосторгий предприел също едно пътуване до Палестина. Изобщо, той получил доста широко образование, като се запознал, на първо място, с философията и теологията, а се интересувал от астрономия, астрология и медицина. Той написал „Църковна история“ — *Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία* — в 12 книги. Тази творба трябвало да бъде продължение на познатата „Църковна история“ на Евсевия Кесарийски. Тъй като се намирал под влияние на евномианската ерес, Филосторгий си поставил за цел да напише история на „истинската църква“ — именно евномианската църква, като противоположност на езичеството, и да изложи нейните борби с това, което той смятал за „фалшиво православие“. Патриарх Фогий осъжда остро арианските тежнения на неговата творба, като заявява, че това представя възхвала на еретиците и клевета против православните и по-скоро хула, отколкото история. За съжаление, именно поради своя еретически характер творението на Филосторгий е било изложено на унищожение и от него днес са запазени само откъси.

Изложението на събитията е било доведено до 425 г. Колкото и откъслечни да са фрагментите, които притежаваме от това интересно съчинение, ние днес все пак можем да възстановим общия му план и някои подробности в метода на автора. Може да се каже, че „Църковната история“ на Филосторгий се отличава с известно пристрастие. Авторът вярва в чудесата и е бил повлиян от апокалиптически и хилиастични вярвания. Когато е писал, Филосторгий е използвал богати библиотеки, гдето можал да намери съчинения, които днес са загубени почти напълно. Това са били, преди всичко, някои съчинения, които при острите религиозни борби през V век, както и по-късно са били унищожени. Между другото, Филосторгий можал да използва съчинението на Евнапий, от когото заимствувал сведенията върху светската история. Филосторгий се стараел да пише на атическо наречие. Общо взето, неговата „история“ издава един широко образован исторически писател.

През втората половина от управлението на имп. Теодосий I започнали усилените гонения против еретиците и езичниците в империята. Така, през 398 г. бил издаден едикт, с който се заповядвало да бъдат изгорени съчиненията на Евномия, под чието еретическо влияние се намирал самият Филосторгий. Можем да предполагаме, с оглед на това, че отначало неговата „Църковна история“ не ще да е била разпространявана открито. Преписи, обаче, се запазили до сравнително късно време, и те били използвани от неколцина византийски писатели, които са вмъкнали откъси от нея в своите писания.

В съчинението на Филосторгия, поне както го познаваме по запазените откъси, има някои сведения, които се отнасят до ранната история на нашите земи. Така, той дава вести за Улфила и за готите, които пребивавали в днешните български земи, за прохода Суки — днешна Траянова врата, за някои военни действия, които се развили тук, после за ранната история на хуните, за войната между готи и ромеи в 376—378 г. и прочее.

ИЗДАНИЯ

Jac. Gothofredus, *Philostorgii Cappadocis . . . Ecclesiasticae historiae . . . libri XII a Photio . . . in epitomen contracti, nunc primum editi . . .* (Genevae 1643). — Henr. Valesius, *Theodoriti et Evagrii historia ecclesiastica, item excerpta ex historis Philostorgii* (Parisiis 1673). — Migne, P. Gr., LXV (1858), coll. 458—638. — Jos. Bidez, *Philostorgius Kirchengeschichte mit dem Leben des Lucian von Antiochien und den Fragmenten eines arianischen Historiographen* (Leipzig 1913: *Die griechischen christlichen Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderte*, Bd. 21), — по което издание са дадени извадките тук.

КНИЖНИНА

G. Gentz, *PWRE*, XX. 1 (1941), coll. 119—122. — Moravcsik, *Byzantinoturcica*, I, pp. 291—292. — Christ — Schmid — Stählin, *op. c.*, II 2, pp. 1433—1434. — O. Bardenhewer, *Geschichte der altchristlichen Literatur*, IV (Friburg 1924), pp. 132—135. — J. Bidez, *Fragments nouveaux de Philostorge sur la vie de Constantin (= Byzantion*, X. 1935, pp. 403—442).

PHILOSTORGIUS

Historia ecclesiastica

1. De Ulfilae gestis

“Οτι Ουρφίλαν φησὶ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐκ τῶν πέραν. Ἰστορον Σκυθῶν (οὗς οἱ μὲν πάλαι Γέτας, οἱ δὲ νῦν Γότθους καλοῦσι) πλὴν εἰς τὴν Ῥωμαίων διαβιβάσαι λαόν, δι’ εὐσέβειαν ἐκ τῶν οἰκείων ἰθῶν ἐλαθένας. χριστιανίσαι δὲ τὸ ἔθνος τρώπῳ τοιῶδε· ρασιλεύοντες Οὐαλλερμανοῦ καὶ Γαλιήρου, μοῖρα Σκυθῶν βαρεῖα τῶν πέραν τοῦ Ἰστορου διέβησαν εἰς τὴν Ῥωμαίων, καὶ πολλὴν μὲν κατέδραμον τῆς Εὐρώπης· διαβάντες δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, τὴν τε Γαλατίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν ἐπῆλθον, καὶ πολλοὺς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἄλλους τε καὶ τῶν κατελεγμένων τῷ κλήρῳ, καὶ μετὰ πολλῆς λείας ἀπεκομίσθησαν οἴκαδε. ὁ δὲ αἰχμάλωτος καὶ εὐσεβὴς ὄμιλος, συναστραφέντες τοῖς βαρβάροις, οὐκ ὀλίγους τε αὐτῶν εἰς τὸ εὐσεβὲς μετεποίησαν καὶ τὰ Χριστιανῶν φρονεῖν ἀντὶ τῆς Ἑλληνίδος δόξης παρεσκεύασαν. ταύτης τῆς αἰχμαλωσίας γεγόνεσαν καὶ οἱ Ουρφίλα πρόγονοι, Καππαδόκαι μὲν γένος, πόλεως δὲ πλησίον Παγρασοῦ, ἐκ κώμης δὲ Σαδαρολθινῆ καλουμένης. ὁ τοίνυν Ουρφίλας οὗτος καθηγῆσατο τῆς ἐξόδου τῶν εὐσεβῶν, ἐπίσκοπος αὐτῶν πρῶτος καταστάς. κατέστη δὲ ὡδε· παρὰ τοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντος^α τοῦ ἔθνους ἐπὶ τῶν Κωνσταντινου^β χρόνων εἰς πρεσβείαν σὺν ἄλλοις ἀποσταλαῖς (καὶ γὰρ καὶ τὰ τῆδε βάρβαρα ἔθνη ὑπεκέκλιτο^γ τῷ βασιλεῖ), ὑπὸ Εὐσεβίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων^δ χειροτονεῖται τῶν ἐν τῇ Γετικῇ χριστιανιζόντων καὶ τὰ τε ἄλλα αὐτῶν ἐπεμελεῖτο καὶ γραμμάτων αὐτοῖς οἰκείων ἐνρετῆς καταστάς, μετέφρασεν εἰς τὴν αὐτῶν φωνὴν τὰς γραφὰς ἀπάσας, πλὴν γε δὴ τῶν Βασιλειῶν, ἅτε τῶν μὲν πολέμων ἱστορίαν ἔχουσῶν, τοῦ δὲ ἔθνους ὄντος φιλοπολέμου καὶ δεομένου μᾶλλον χαλινοῦ τῆς ἐπὶ τὰς μάχας δομῆς, ἀλλ’ οὐχὶ τοῦ πρὸς ταῦτα παροξύνοντος. - - - ἰδρῶσατο δ’ ὁ βασιλεὺς τὸν αὐτόμολον τοῦτον λαὸν περὶ τὰ τῆς Μυσίας χωρία, ὡς ἐκάστη φιλὸν ἦν. καὶ τὸν Ουρφίλαν διὰ πλειστοῦς ἤγε τιμῆς ὡς καὶ πολλάκις „ὁ ἐφ’ ἡμῶν Μωσῆς“ λέγειν περὶ αὐτοῦ. λίαν δὲ οὗτος τὸν ἄνδρα θειάζει, καὶ τῆς αἰρετικῆς αὐτοῦ δόξης ἔραστήν αὐτὸν τε καὶ τοὺς ὑπ’ αὐτὸν ἀναγράφει.

2. De angustiis Succorum

“Οτι αἱ Ῥωμαῖοι, αἱ τε Σούκαι καλούμεναι καὶ αἱ Ἰουλίαι, διόδοι εἰσι στεναὶ μεγίστων ὄρων ἐκατέρωθεν καὶ ὑφ’ ἑν χωρίον ἐγγὺς τοῦ συμπτύσεσθαι^ε συγκλειομένων. εἰκόμασι δὲ αἱ διόδοι αὗται τοῖς ἐν Θερμοπύλαις στενοῖς. ἀλλ’ αἱ μὲν Ἰουλίαι Ῥωμαῖοι τὰς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας διορίζουσι τῶν Ἰλλυριῶν^ι αἱ δὲ Σούκαι μεταξὺ τῆς Δακίας εἰσὶν καὶ τῆς Θράκης, ἅς καὶ καταλαβεῖν ἐπειγόμενος Οὐτετρανίων τὴν ὑπόνοιαν τῆς ἐπαναστάσεως παρέσχε Κωνσταντίῳ.

1. Philostorgius, ed. Bidez, pp. 17, 3—18, 14.

2. Ibid., p. 50, 13—19.

a) ἔχοντος] ἄγοντος ed.

b) Κωνσταντίου? Bessell.

c) ὑποκέκλιτο ed.

d) an ἐπίσκοπος? Bidez.

e) συμπτύσεσθαι B, corr. Nic.

f) Ἰλλυριῶν Gothofred. Ἰταλιῶν B Nic. et Val.

ФИЛОСТОРГИИ

Църковна история

1. Дейността на Улфила

[Филосторгий] казва, че по това време Улфила довел в ромейската земя многоброен народ от отвъддунавските скити, наричани някога гети⁹⁷, а сега готи, които поради своето благочестие⁹⁸ избягали от собствените си земи. А този народ приел християнството по следния начин. През царуването на Валериан и Галиен⁹⁹ голяма част от отвъддунавските скити¹⁰⁰ преминали в ромейската земя и опустошили голям дял от Европа. Като преминали в Азия¹⁰¹, те навлезли в Галатия и Кападокия, заловили много пленници, някои от които се числели към духовенството, и с голяма плячка се оттеглили в земята си. А взетите пленници-християни, като общували с варварите, обърнали в благочестието голям брой от тях и ги направили да мислят по християнски, вместо според езическата вяра. Всред тези пленници се намирали и предците на Улфила, по произход кападокийци, от така нареченото село Садаголтина¹⁰², близо до град Парнас. И тъй, този Улфила, като бил поставен за пръв техен епископ, предвождал преселението на благочестивите люде. Той станал [епископ] така. През времето на Константин, тъй като на императора се покорявали и тамошните варварски племена, [Улфила] бил изпратен от вожда на този народ¹⁰³ заедно с някои други като пратеник [при него]. Той бил ръкоположен от Евсевий¹⁰⁴ и неговите привърженици за епископ¹⁰⁵ на християните в гетската земя. Като се грижел и за другите техни работи, той им изнамерил собствена азбука и превел на техния език цялото Писание, с изключение на „Книгите на царете“, тъй като те съдържаха повествуване за войни, а народът [и без това] бил военнолюбив и повече се нуждаел от нещо, което да обуздае неговия порив към сражения, а не от нещо, което да го подбужда към това. — — — Императорът¹⁰⁶ заселил този народ от бежанци в селищата на Мизия, кой където желаел. Той почитал извънредно много Улфила и често казвал за него „нашия Мойсей“. Той боготворял много този човек и направил самия него и подчинените му привърженици на своята еретическа вяра¹⁰⁷.

2. Проходът Суки

Така наречените Сукийски и Юлийски Алпи¹⁰⁸ са тесни проходи между твърде високи планини, като на едно място се затварят почти до сключване. Тези проходи приличат на Термопилските теснини. Но Юлийските Алпи разделят Галия и Италия от Илирия, а пък Суки се намират между Дакия и Тракия. Като се стремял да стигне до тях¹⁰⁹, Ветраний¹¹⁰ възбудил у Констанций¹¹¹ съмнения, че иска да вдигне бунт.

3. De Valente Marcianopoli degente et de Domnino Marcianopolis episcopo

“Οτι κατὰ Μαρκιανούπολιν Εὐδοξίου συνδιατρίβοντος τῷ Οὐάλεντι, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κληρὸς ψηφίζονται ταύτης ἀπελαίνεσθαι τὸν Ἀέτιον^α. ὁ δὲ τὴν Καλχηδόνα καταλαβὼν, γράφει τὸ συνεχεθὲν Εὐδοξίῳ. — — — — κατὰ Μοῦρσαν δὲ τῆς Ἰλλυρίας φθίαςας, ἧς ἐπίσκοπος ἐτύγχανέ τις Οὐάλης, δεξιόσεώς τε πολλῆς ἀπολαύει καὶ τῆς ὑπεροχίας ἀνακομίζεται, πρὸς τὸν βασιλέα παραγεγονότος τοῦ Οὐάλεντος σὺν Δομνίνῳ (τῆς Μαρκιανουπόλεως δὲ ἐπίσκοπος οὗτος ἦν) καὶ τὰ κατ’αὐτὸν δεινοπαθῶς ἀναδιδαζάντων. — — — — μετὰ τοῦτο δὲ εἰς Νίκαιαν ἀφικόμενος ἐπίσκοπον αὐτῇ καθιδοῦσαι — — — — πρὶν ἢ πέρας ἐπιθεῖναι τῇ βουλῇ τὸν βίον ἐκλείπει. καὶ μετὰγεται Δημόφιλος ἀπὸ Βερροίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

4. De Gothorum migratione propter Hunnorum invasionem

“Οτι οἱ πέραν τοῦ Ἰστροῦ Σκύθαι, τῶν Οὐννων αὐτοῖς ἐπιστρατευσάντων, ἀνάστατοι γέγονασι, καὶ πρὸς τὴν Ῥωμαίων γῆν πρὸς φιλίαν ἐπεραιώθησαν. εἶεν δ’ ἂν οἱ Οὐννοι οὓς οἱ παλαιοὶ Νεβρόνδς ἐπωνόμαζον, καὶ παρὰ τὰ Ῥιπαῖα^β κατοκημένοι ὄρη, ἐξ ὧν ὁ Τάναϊς εἰς τὴν Μαιώτιδα λίμνην κατασρόμενος τὸ ρεῖθρον ἐκδίδωσιν.

5. De expeditione adversus Gothos immigratos et de Valentis exitu

Οἱ δὲ γε Σκύθαι, μεταναστάντες, ἀπὸ τοῦ μέτροι τὰ πρῶτα εἶναι τοῖς Ῥωμαίοις εἰς τὸ ληστεύειν ἐτίραποντο^γ εἰτα καὶ πόλεμον ἀκήρυκτον εἴλοντο. Οὐάλης δὲ ταῦτα πεπνυμένος ἐξ Ἀντιοχείας ἀπαίρει, καὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλιν γεγονός ἐπὶ Θράκην ἐλαύνει. καὶ μάχῃ συμπλακεῖς τοῖς βαρβάροις καὶ πολλοὺς ἀποβαλὼν ἀνὰ κράτος φεύγει. καὶ πάσῃ συσχεθεῖς ἀμηχανία καὶ ἀπορία, ἐν τῷ τῶν κατὰ ἀγροὺς οὐκημάτων χόρτον φέροντι σὺν ὀλίγοις τοῖς ἐπομένοις κατακρύπτει ἑαυτόν. οἱ δὲ βάρβαροι καταδιώκοντες, ὥσπερ τὰ ἄλλα τῶν ἐν ποσίν, οὕτω καὶ τὸ οἶκημα πρὸς δαπάνην ἐτίθεντο, οὐδεμίαν περὶ τοῦ βασιλέως λαβόντες ὑπόνοιαν. Ἀλλ’ ὁ μὲν οὕτως ἠφάνισται, τὸ πλεῖστον τε καὶ κράτιστον τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς συναποκειράμενος· οἱ δὲ βάρβαροι πᾶσαν ἀδεῶς τὴν Θράκην ἐλήϊζοντο, Φριτιγένους αὐτοὺς ἄγοντος.

6. De Demophilo Berrhoae episcopo

“Οτι Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς κατὰ τὸ Σέρμιον τοῖς βαρβάροις συμβαλὼν (ἐκεῖ γὰρ αὐτίκα τοῦ λαβεῖν τὴν ἀρχὴν τῆς κρατίας ἀπαιτούσης παρεγένετο) καὶ νικήσας μάχῃ, ἐκεῖθεν λαμπρῶς ἐπὶ τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἄνεισιν. καὶ τοῖς μὲν τὸ ὁμοούσιον φρονοῦσι τῶν ἐκκλησιῶν ἐπιτρέπει τὴν ἐπιμέλειαν, Ἀρειανῶνς

3. Ibid., pp. 118, 29—119, 18.

4. Ibid., p. 123, 10—15.

5. Ibid., p. 124, 1—13.

6. Ibid., p. 125, 7—17.

a) Ἀέτιον in v. Εὐνόμιον Bidez.

b) ριπαῖα e ριπνία corr. B. Ῥιπαῖα Nic.

c) περὶ Nic. παρὰ B.

3. За пребиваването на Валент в Марцианопол и за марцианополския епископ Домнин¹¹²

Докато Евдоксий пребивавал заедно с Валент в Марцианопол¹¹³, кльврът в Константинопол решил да бъде изгонен Аеций¹¹⁴ от града. Като пристигнал в Халкидон, [Аеций] писал на Евдоксий за онова, що се случило¹¹⁵ — — —. Когато стигнал в Мурза¹¹⁶ в Илирик, чийто епископ бил някой си Валент¹¹⁷, Евдоксий бил приет добре и бил възвърнат от изгнаничеството. Той се явил пред император Валент заедно с Домнин, който бил епископ на Марцианопол, и с голяма скръб [те] му разказали за онова, което се случило с него — — —. След това, като пристигнал в Никея¹¹⁸, императорът го направил епископ на този град¹¹⁹ — — —. Обаче преди да изпълни [императорът] това си желание, [Евдоксий] починал. Тогава от Вероя¹²⁰ бил доведен в Цариград Демофил¹²¹.

4. Преселение на готите поради хунското нападение¹²²

Отвъддунавските скити, след като хуните ги нападнали, напуснали земите си и преминали като приятели в ромейската земя. Тези хуни ще да са така назоваваните някога неври¹²³, които обитавали при Рипейските планини¹²⁴, отгдето Танаис¹²⁵ се насочва към Меотидското езеро¹²⁶ и влива [в него] водите си.

5. Война с преселниците готи и гибелта на Валент

След като се преселили, скитите¹²⁷ отначало били въздържани спрямо ромейците, но после започнали да вършат грабежи и подели открита война. Като узнал това Валент се вдигнал от Антиохия, стигнал в Константинопол и се отправил към Тракия. Той завързал сражение с варварите и като загубил мнозина [от войниците си], ударил на силен бяг. Изпаднал в пълна безизходност и безпомощност, той се скрил заедно с малцината, които го следвали, в някаква полска плевня. Като преследвали [ромейците], варварите опожарявали всичко, което им се изпречвало, а също така [опожарили] и тази сграда, без да подозират нещо за императора. Така загинал императорът, като погубил заедно със себе си по-голямата и най-добрата част от ромейската държава. А варварите, предвождани от Фритигерн¹²⁸, без всякакъв страх опустошавали Тракия.

6. Демофил епископ на Вероя

Император Теодосий¹²⁹ влязъл в бой с варварите при Сирмиум¹³⁰, където отишъл поради належаща нужда веднага след като завзел властта¹³¹. Той ги победил в сражението и след това се завърнал тържествено в Константинопол. Той поверил управлението на църквите на онези, които изповядвали единосъщието¹³², а арианите и евномианите¹³³ изгонил от града. Между тях бил и Демофил, който, като бил изгонен, пристигнал в своя град Вероя¹³⁴ — — —. Също така и Доротей, изгонен от Антиохия, отишъл в Тракия, отгдето произхождал. А другите се пръснали на разни страни.

δὲ καὶ Εὐνομιανὸν ἀπελαύνει τῆς πόλεως. ὣν εἷς ἦν καὶ ὁ Δημόφιλος· ἀπελαθεὶς δὲ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν καταλαμβάνει τὴν Βέρροϊαν. — — — ἀλλὰ καὶ Δωρόθεος τῆς Ἀντιοχείας ἀπελαθεὶς τὴν Θράκην ὅθεν ἐγεγόνει κατέλαβεν. καὶ ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι διεσπάρησαν.

7. De exilio in Almyridem ad Istrum

Ἐπι Θεοδοσίῳ ὁ βασιλεὺς, εὐρών τινας τῶν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ τὰ Εὐνομίῳ στέργοντες, τούτους μὲν τοῦ παλατίου ἐλαύνει, τὸν δὲ Εὐνόμιον ἐκ τῆς Καλχηδόνης τὴν ταχίστην τοὺς ἀρπασομένους ἐκπέμπει, καὶ πρὸς τὴν Ἀλμυρίδα φηγάδα ποιεῖν ἐγκελεύεται. τὸ δὲ χωρίον τῆς ἐν Εὐρώπῃ Μυσίας ἐστὶν ἐν χώρᾳ τοῦ Ἰστρου διακείμενον. ἀλλ' ἢ μὲν Ἀλμυρίς, κρυσταλλωθέντος τοῦ Ἰστρου, ὑπὸ τῶν διαβάτων αὐτὸν βαρβάρων ἀλλοικεῖται· ὁ δὲ Εὐνόμιος ἐκεῖθεν εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας ὑπερορίζεται.

8. De Hunnorum incursione in terras ad Istrum

Ἐπι τῶν Οὐννων, φησὶν, οἱ μὲν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἰστρου Σινθίας τὴν πολλὴν χειρωσάμενοι καὶ διαφθείραντες πρότερον, ἔπειτα παγέοντα τὸν ποταμὸν διαβάτες, ἀθρόως εἰς τὴν Ῥώμην^α εἰσέλασαν, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀναχθέντες^β τὴν Θράκην, ὅλην τὴν Εὐρώπην ἐληΐσαντο.

9. De Gothorum bello intestino in Thracia

Ἐπι τὸν Ἑλλησποντον διασώζεται· καὶ περικυβηθεὶς ἐπὶ τὴν Θράκην οὐ μετὰ πολὺ διαφθείρεται. — — — ὁ δὲ Γαϊνᾶς εἰς τοσοῦτον κατέστη δέους, ὡς αὐτίκα νυκτὸς ἐπεχούσης μεθ' ὅσων ἠδύνατο, τοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν βιασάμενος, ἐξελαύνει τῆς πόλεως. ἐπεὶ δὲ ἡ Θράκη ἐξηρημωτο, καὶ οὔτε παρέχειν τι τῶν ἐπιτηδείων ἦν δυνατὴ οὔτε φθορὰν ἄλλην ἐνεργεῖν, ἐπὶ Χερρόνησον ὁ Γαϊνᾶς στέλλεται, σχεδίασεν δὲ διανοούμενος ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαπεραιουῖσθαι.

Διαγνωσθείσης δὲ τῷ βασιλεῖ τῆς αὐτοῦ διανοίας, πέμπεται στρατηγὸς κατ' αὐτοῦ Φρανίτας, Γότθος μὲν τὸ γένος, Ἕλληνας δὲ τὴν δόξαν, πιστὸς δ' οὖν Ῥωμαίοις καὶ τὰ πολέμια κράτιστος. οὗτος, ἐν ᾧ Γαϊνᾶς προέπεμπε τὸν ὑπ' αὐτῷ στρατὸν ταῖς σχεδίαις διαπεραιουῖσθαι, νηΐτη στόλῳ συμπλέκεται ταύτας, καὶ ἐκ τοῦ ῥάσιου πάντας τοὺς συμπλέοντας ταῖς σχεδίαις διαφθείρει. ἐξ οὗ Γαϊνᾶς τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπογνοὺς εἰς τὰ τῆς Θράκης ἀνωτέρω φεύγει. καὶ τινας τῶν Οὐννων οὐ πολλοῦ διαρροέντος χρόνου ἐπελθόντες αὐτὸν ἀναροῦσι.

10. De Alarico in Thracia degente

Ἐπι κατὰ τοὺς προειρημένους χρόνους Ἀλάριχος^γ Γότθος τὸ γένος, περὶ τὰ τῆς Θράκης ἄνω μέρη δύναμιν ἀθροίσας, ἐπῆλθεν τῇ Ἑλλάδι καὶ τὰς Ἀθήνας εἶλεν καὶ Μακεδόνας καὶ τοὺς προσεχεῖς Δαλμάτας ἐληΐσαντο. ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Ἰλλυρίδα, καὶ τὰς Ἀλπεῖς διαβάς ταῖς Ἰταλίαις ἐνέβαλεν.

7. Ibid., pp. 127, 23—128, 7.

8. Ibid., pp. 137, 24—138, 3.

9. Ibid., pp. 138, 25—139, 19.

10. Ibid., pp. 140, 14—141, 3.

a) Ῥώμην B, Ῥωμαίων? Gothofred.

b) ἀναχθέντες? P. Thomas ἐνεχθέντες? Bidez.

c) Ἀλάριχος ed.

d) περὶ αὐτὸν παρὰ? B περὶ M.

7. Заточение в Алмирис при Дунава

Император Теодосий намерил, че някои лица в двореца му поддържали учението на Евномий и ги изгонил от двореца. Същевременно веднага изпратил лица, които да грабнат Евномий от Халкидон, когото заповядал да пратят на заточение при Алмирис¹³⁵. Това е едно село в европейска Мизия, разположено в областта край Дунава. Обаче тъй като Дунав замръзнал, Алмирис бил завзет от варварите, които преминали реката. Затова Евномий бил изпратен на заточение в кападокийска Кесария¹³⁶.

8. Нападение на хуните в отсамдунавските земи¹³⁷

[Филосторгий] казва, че едни от хуните, които по-рано завзели и опустошили по-голямата част от отсамдунавска Скития¹³⁸, след като реката¹³⁹ замръзнала, преминали я и внезапно нахлули в ромейската земя¹⁴⁰, пръснали се по цяла Тракия и опустошили цяла Европа¹⁴¹.

9. Междуособната война сред готите в Тракия¹⁴²

[Трибигилд] се спасил в Хелеспонт¹⁴³ и като преминал в Тракия не след много време бил убит — — —. Гаина¹⁴⁴ изпаднал в такъв страх, че веднага още през нощта, заедно с толкова души, колкото можал да набере, извършил насилие над онези, които пазели вратите, и избягал от града¹⁴⁵. Но понеже Тракия била опустошена и не можела да достави никакви съестни припаси, нито пък можела да бъде прицел на друго ограбване, Гаина избягал в Херсонес, като възнамерявал с помощта на лодки да премине в Азия¹⁴⁶. Когато се научил за намерението му, императорът изпратил против него стратега Фравита¹⁴⁷, гот по произход, а езичник по вяра, верен, разбира се, на ромеите и извънредно опитен във военното изкуство. Докато Гаина изпращал своята войска, за да премине отвъд морето с лодки, [Фравита] влязъл в сражение с тях с помощта на флотата и лесно погубил всички, които плували в тия лодки. Гаина се отчаял поради това за своето спасение и избягал във вътрешността на Тракия. А някои от хуните не след много време го нападнали и го погубили¹⁴⁸.

10. Аларих в Тракия¹⁴⁹

По времето, за което става дума¹⁵⁰, Аларих¹⁵¹, по произход гот, събрал войска във вътрешността на Тракия¹⁵², нахлул в Стара Гърция, превзел Атина и опустошил македонските земи и съседната Далмация. Той нахлул и в Илирик и като преминал Алпите, навлязъл в Италия.

11. De peregrinatione trans Illyricum et Pannoniam

Οἱ δὴ καὶ συνεπαγόμενοι Πλακιδίαν τε καὶ Οὐαλεντινιανὸν καὶ τοὺς τε Παιόνας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς διελάσαντες, τὰς Σάλωνας, πόλιν τῆς Δαλματίας, ἀναιροῦσι^α κατὰ κράτος.

11. Ibid., p. 149, 6—8.

c) αἰροῦσι Nic. et Val.

11. Пътуване през Илирик и Панония

И така, онези, които водели Плацидия¹⁵³ и Валентиниан¹⁵⁴, след като преминали Панония и Илирик, завзели чрез сила далматинския град Салоиа¹⁵⁵.